

Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2004/68/SVV

(2010/C 323/02)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 16,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov ⁽¹⁾,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov ⁽²⁾, a najmä na jeho článok 41,

PRIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

1. Komisia 29. marca 2010 prijala návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2004/68/SVV ⁽³⁾ (ďalej len „návrh“).
2. Cieľom návrhu je zrušiť rámcové rozhodnutie prijaté 22. decembra 2003, a to z dôvodu určitých nedostatkov tohto právneho predpisu. Novým znením sa zlepši boj proti zneužívaniu detí v týchto oblastiach: trestné postihovanie závažných foriem zneužívania detí napríklad v súvislosti so sexuálnou turistikou zameranou na deti, ochranou detí bez sprievodu; vyšetrovanie trestných činov a koordinácia trestného stíhania; nové trestné činy v prostredí informačných technológií; ochrana obetí; predchádzanie trestnej činnosti.
3. Jedným z nástrojov týkajúcich sa cieľa predchádzať páchaniu trestnej činnosti bude obmedzenie prístupu k detskej pornografii na internete.
4. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov chápe hlavný účel tohto návrhu. Jeho zámerom nie je spochyb-

ňovať nevyhnutnosť zaviesť lepší rámec na zabezpečenie primeraných opatrení na ochranu detí proti zneužívaniu. Napriek tomu však chce zdôrazniť vplyv niektorých z navrhovaných opatrení, ako je blokovanie webových lokalít a vytváranie poradenských liniek, na základné právo na súkromie a ochranu osobných údajov rôznych dotknutých osôb. Z tohto dôvodu sa rozhodol z vlastnej iniciatívy predložiť toto stručné stanovisko.

II. ANALÝZA NÁVRHU

5. Otázky týkajúce sa ochrany údajov sa vzťahujú na dva aspekty návrhu, ktoré nie sú typické pre boj proti zneužívaniu detí, ale pre ľubovoľnú iniciatívu zameranú na spoluprácu so súkromným sektorom pri presadzovaní práva. Tieto otázky už Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov analyzoval v rôznych situáciách, najmä v súvislosti s potláčaním nezákonného obsahu na internete ⁽⁴⁾.

6. Oba spomínané prvky sú rozpracované v odôvodnení 13 a v článku 21 tohto návrhu. Mohli by sa opísať takto:

II.1. Úloha poskytovateľov služieb pri blokovaní webových lokalít

7. V návrhu sa počíta s dvomi možnými alternatívami na zablokovanie prístupu na internetové stránky, ktoré boli označené ako stránky obsahujúce alebo rozširujúce detskú pornografiu, z územia Únie: išlo by buď o mechanizmy umožňujúce zablokovať prístup na základe príkazu príslušných súdnych alebo policajných orgánov, alebo o dobrovoľné opatrenia poskytovateľov internetových služieb na blokovanie internetových stránok na základe kódexov správania alebo usmernení.
8. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov má pochybnosti, ktoré sa týkajú kritérií a podmienok vedúcich k rozhodnutiu o zablokovaní prístupu: hoci by mohol podporiť opatrenia prijaté policajnými alebo súdnymi orgánmi v presne vymedzenom právnom rámci, vážne pochybuje o právnej istote akéhokoľvek zablokovania prístupu zo strany súkromných osôb.

⁽⁴⁾ Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov uverejnil predovšetkým tieto stanoviská obsahujúce poznámky relevantné s ohľadom na súčasnú iniciatívu:

— Stanovisko Európskeho dozorného úradníka na ochranu údajov z 23. júna 2008 k návrhu rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje viacročný program Spoločenstva na ochranu detí, ktoré používajú internet a iné komunikačné technológie, Ú. v. EÚ C 2, 7.1.2009, s. 2;

— Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov z 22. februára 2010 k prebiehajúcim rokovaniam Európskej únie týkajúcim sa obchodnej dohody o boji proti falšovaniu (ACTA). Pozri aj pracovný dokument pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 o otázkach ochrany údajov v súvislosti s právami duševného vlastníctva (WP 104), prijatý 18. januára 2005.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2010) 94 v konečnom znení.

9. V prvom rade vyjadruje pochybnosť o možnom sledovaní internetu, ktoré by mohlo viesť k takémuto zablokovaní. Sledovanie a blokovanie môže znamenať rôzne činnosti vrátane skenovania internetu, identifikovania nezákonných alebo podozrivých webových lokalít a zablokovania prístupu konečným používateľom, ale aj sledovanie správania používateľov na internete, ktorí sa snažia o prístup k takémuto obsahu alebo o jeho prevzatie. Nástroje využívané na tieto účely sú rôzne a predstavujú rozličné stupne zasahovania do súkromia, no vyvolávajú podobné otázky o úlohe poskytovateľov internetových služieb pri spracúvaní informácií o obsahu.

10. Činnosti týkajúce sa dohľadu majú následky z hľadiska ochrany údajov, pretože osobné údaje rôznych jednotlivcov sa budú spracúvať bez ohľadu na to, či ide o informácie o obetiach, svedkoch, používateľoch alebo o poskytovateľoch obsahu. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vo svojich predchádzajúcich stanoviskách vyjadril obavy v súvislosti so sledovaním jednotlivcov prostredníctvom subjektov súkromného sektora (napr. poskytovateľov internetových služieb alebo držiteľov autorských práv) v oblastiach, ktoré sú v zásade v kompetencii orgánov činných v trestnom konaní⁽¹⁾.

— Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov zdôrazňuje, že sledovanie internetu a blokovanie stránok by mohlo vytvoriť účel, ktorý nesúvisí s komerčným cieľom poskytovateľov internetových služieb: to by viedlo k otázkam týkajúcim sa zákonného spracovania osobných údajov a ich používania zlučiteľného so zákonom podľa článku 6 ods. 1 písm. b) a článku 7 smernice o ochrane osobných údajov⁽²⁾.

— Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vyjadruje pochybnosť o kritériách na zablokovanie prístupu a zdôrazňuje, že kódex správania alebo dobrovoľné usmernenia v tomto ohľade nebudú predstavovať záruku dostatočnej právnej istoty.

— Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov takisto zdôrazňuje riziká spojené s možným zaradením jednotlivcov na čierne zoznamy a s ich možnosťami žiadať o odškodnenie pred nezávislým orgánom.

11. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov už pri niekoľkých príležitostiach vyhlásil, že „monitorovanie správania užívateľa internetu a ďalšie získavanie ich IP adries znamená zasahovanie do práv užívateľov na rešpektovanie ich súkromného života a ich korešpondencie (...). Toto stanovisko je v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva“⁽³⁾. So zreteľom na toto zasahovanie sú

potrebné vhodnejšie záruky, prostredníctvom ktorých sa zabezpečí, že sledovanie a/alebo blokovanie sa budú uskutočňovať pod kontrolou súdnych orgánov a spôsobom, že postihnú výlučne osoby, ktorých sa týkajú, a že zneužitiu tohto mechanizmu sa zabráni primeranými bezpečnostnými opatreniami.

II.2. Vytváranie siete poradenských liniek

12. So sieťou poradenských liniek uvedenou v odôvodnení 13 tohto návrhu sa počíta v rámci programu Bezpečnejší internet, ku ktorému Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vydal uvedené stanovisko. Jedna z pripomienok Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov sa týka práve podmienok, podľa ktorých by sa informácie mali zbierať, centralizovať a vymieňať: chýba presný opis toho, čo možno považovať za nezákonný alebo škodlivý obsah, kto je oprávnený zbierať a zhromažďovať informácie a v rámci akých presne stanovených podmienok.

13. Táto skutočnosť je osobitne dôležitá v súvislosti s následkami, ktoré má predkladanie správ: popri informáciách súvisiacich s osobnými údajmi detí môžu byť ohrozené aj osobné údaje všetkých osôb určitým spôsobom spojených s informáciami, ktoré sa šíria na internete, napríklad vrátane informácií o osobe podozrivej z nesprávneho konania, či už ide o používateľa internetu alebo o poskytovateľa obsahu, ale aj informácií o osobe, ktorá oznamuje podozrivý obsah, alebo o obeti zneužívania. Pri vypracúvaní postupov ohlasovania by sa nemalo zabúdať na práva týchto jednotlivcov: mali by sa brať do úvahy v súlade so súčasným rámcom ochrany osobných údajov.

14. Informácie získané prostredníctvom poradenských liniek sa s najväčšou pravdepodobnosťou využijú na účely obžaloby počas súdneho konania v danej veci. Z hľadiska požiadaviek na kvalitu a integritu by sa mali zaviesť dodatočné záruky s cieľom zabezpečiť, že sa informácie považované za digitálne dôkazy získali a uchovávali riadnym spôsobom a že budú pred súdom prípustné.

15. Záruky týkajúce sa dohľadu nad systémom, zo zásady zo strany orgánov činných v trestnom konaní, sú rozhodujúcim prvkom, ktorý sa musí dodržiavať. Transparentnosť a možnosti nezávislého odškodnenia, ktoré majú jednotlivci k dispozícii, sú ďalšími nevyhnutnými časťami, ktoré treba začleniť do takéhoto programu.

III. ZÁVER

16. Hoci Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov nemá žiadny dôvod spochybňovať vznik silného a účinného rámca na boj proti sexuálnemu zneužívaniu, sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, trvá na tom, že je potrebné zabezpečiť právnu istotu v súvislosti so všetkými dotknutými subjektmi vrátane poskytovateľov internetových služieb a jednotlivcov využívajúcich internet.

⁽¹⁾ Pozri obe spomínané stanoviská Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov.

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov, Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov o dohode ACTA, s. 4.

17. Skutočnosť, že sa v návrhu uvádza potreba zohľadniť základné práva konečných používateľov, je vítaná, ale nedostatočná: mala by sa k nej pripojiť povinnosť členských štátov zabezpečiť harmonizované, jasné a podrobné postupy na boj proti nezákonnému obsahu pod dohľadom nezávislých štátnych orgánov.

V Bruseli 10. mája 2010

Peter HUSTINX

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov
